



Genel Yayın Sıra No: 179
2010/21

ISBN No: 978-605-5614-60-7

Yayına Hazırlayan
Av. Celal Ülgen - Av. Coşkun Ongun

Tasarım / Uygulama / Kapak
Referans Ajans Medya ve Reklam Hizm. Ltd.
Tel: +90.212 347 32 47
E-mail: info@referansajans.com

Baskı
Sanat Matbaacılık
Medya ve Reklam Hizm. San. Tic. Ltd. Şti.
Hattat Halim Sokak No:13
Balmumcu - Beşiktaş / İstanbul
Tel: +90.212 267 04 23
E-mail: info@sanatmatbaacilik.com

Eylül 2010

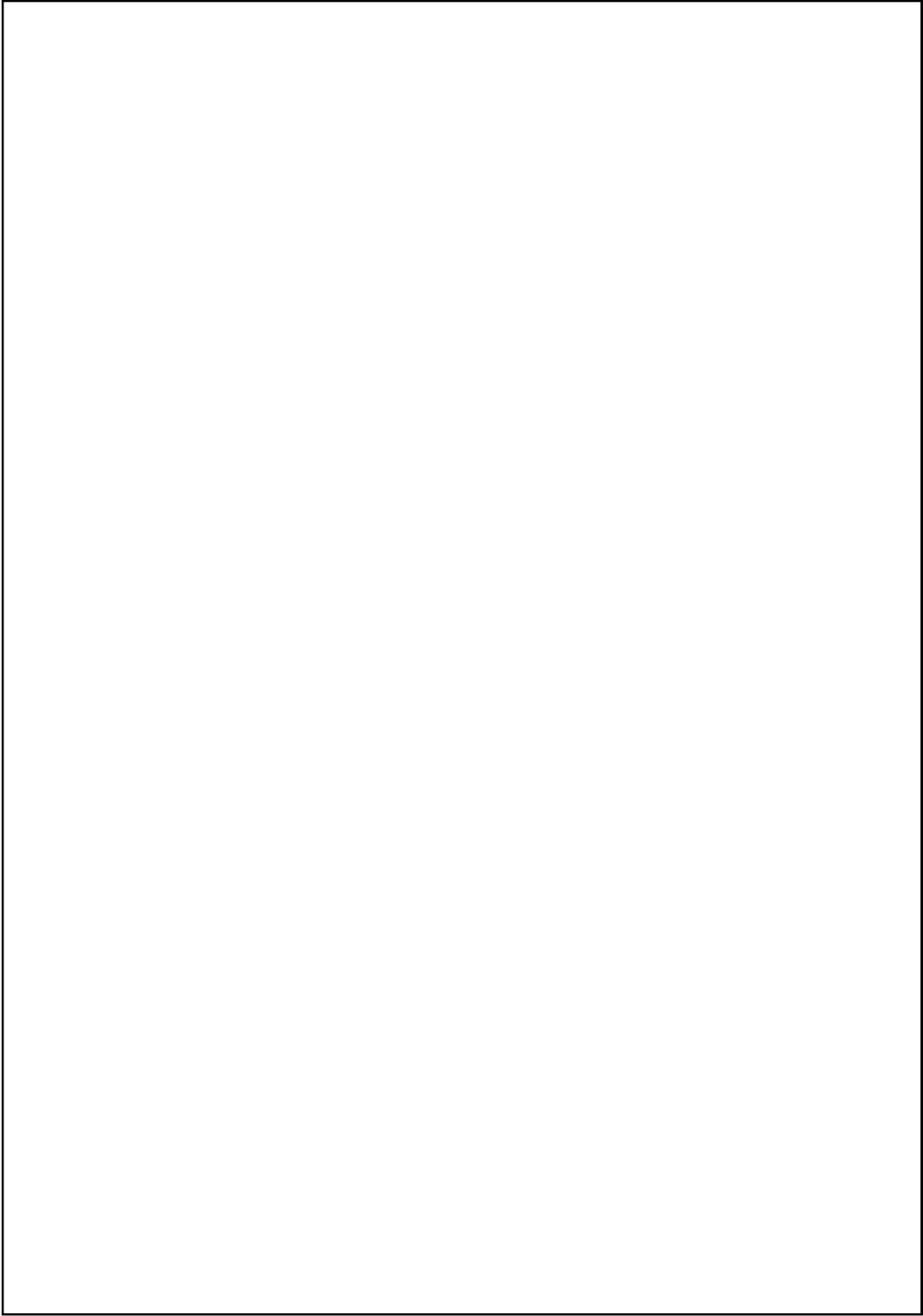
**İSTANBUL BAROSU
HAYVAN HAKLARI KOMİSYONU**

**TÜRK HUKUKUNDA
HAYVAN HAKLARI MEVZUATI**

**YASA - YÖNETMELİK - GENELGE
ve
YARARLI BİLGİLER**



İSTANBUL BAROSU YAYINLARI
İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak
Baro Han Beyoğlu / İstanbul
Tel: (0212) 251 63 25 (pbx)
Faks: (0212) 293 89 60
dergi@istanbulbarosu.org.tr



**İSTANBUL BAROSU
HAYVAN HAKLARI KOMİSYONU**

Baro Başkanı: Av. Muammer AYDIN

Koordinatör: Av. Handan DOĞAN

Başkan: Av. Hülya YALÇIN

Başkan Yardımcısı: Av. Deniz TAVŞANCIL

Üyeler:

Av. Serpil ASLAN

Av. Reyhan Huriye KIRAL

Av. Hamit Tayfur ÖZGÜR

Av. Zehra GÜL

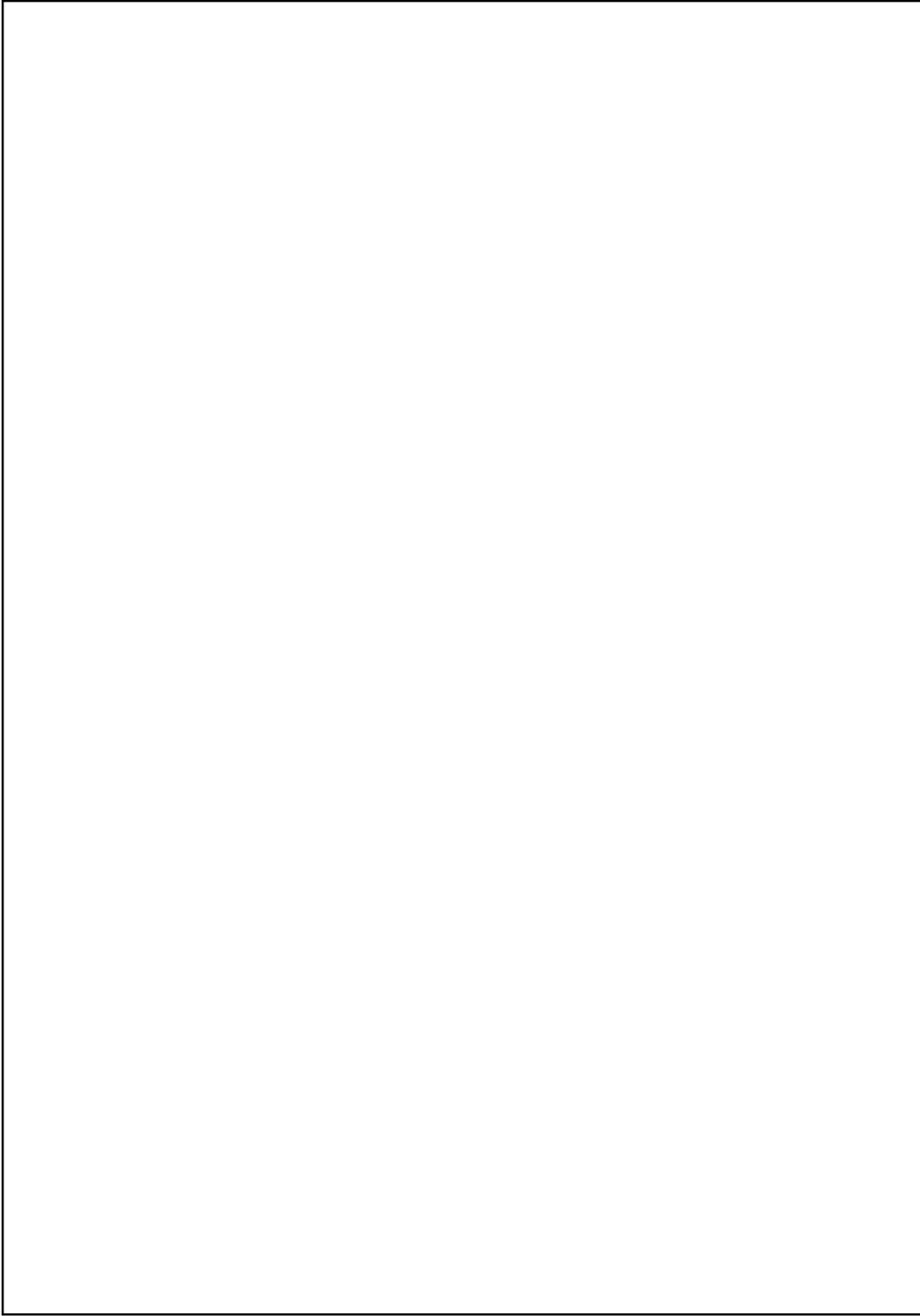
Av. Elçin AYBEK

Av. Nükte DOĞRU

Av. Saliha Sera KADIGİL

Av. Süleyman Baydur SAVUCU

Av. Alev Seher TUNA



İÇİNDEKİLER

Önsöz	9
Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi	12
Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi	15
Hayvanları Koruma Kanunu	29
Hayvanları Koruma Yönetmeliği	49
Kabahatler Kanunu	94
Çevre Kanunu	117
Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu	159
Hayvan Deneyleri Etik Yönetmeliği	186
Medeni Kanun (İyiniyet ve Hakkaniyet Kuralı)	205
Genelge ve Formlar	212
Sonsöz	253



***“Bir köpek duygularını saklayamaz,
karşısındakini aldatamaz ve yalan söyleyemez
çünkü KONUŞAMAZ.”***

Dr. Axel Munthe *“San Michele'nin kitabı”*

Prof. Dr. Ismet Sungurbey *“Hayvan Hakları”* isimli *“Bir İnsanlık Kitabı”* isimli eserinde bu konunun aslında insanla ve toplumla ve dahi hukukla ne kadar yakından ilintili ve içiçe olduğunu net olarak gözler önüne seriyor. Kendisini saygıyla ve teşekkürlerimizle bir kez daha anarken, *“hayvanlara karşı duyulan acıma, karakterin iyiliği ile öylesine ilintilidir ki, hayvanlara kötü muamele eden bir kimsenin iyi bir insan olduğu görülmemiştir,”* sözünü de önemle bir kez daha hatırlatmak istiyoruz.

Sungurbey Hocamız, *“bizde de Hayvanları Koruma Yasası'nın çıkartılmasını ve Avrupa Üniversitelerinde olduğu gibi bizim Üniversitelerimizde de disiplinlerarası Hayvan Hakları Enstitülerinin kurulmasını dileyerek, bilginize sunuyoruz çalışmamızı”* diyordu kitabının başlangıcında. Ne yazık ki hocamızın, aradan geçen yaklaşık 18 yıl içinde henüz ne kürsülerde, ne disiplinlerarası enstitülerde hayata geçirilemeyen bu güzel arzusu, kısmen de olsa İSTANBUL BAROSU tarafından atılan ciddi bir adımla Staj Eğitim Merkezi'nde *“Hayvan Hakları Hukuku”* dersi konularak gerçekleştirilmiştir. Bu konuda bu kadar zaman sonra gerçekleştirilen bu arzusu bizim için hem güzel bir başlangıç hem de bir onur vesilesidir. Bunu mutlaka üniversitelerdeki derslerin ve daha kapsamlı çalışmaların takip edeceğine inanıyoruz. Bunun için biz hayvan hakları için gönüllü çalışan hukukçulara da büyük görev var ve sayın hocamızın bayrağını teslim aldığımız günden beri artan bir ivmeyle devam ediyoruz. Yakında üniversitelerde *“Hayvan Hakları”* dersleri ve kürsüleri de kurulacaktır. Bu konudaki taleplerimiz bütün üniversiteler bazında sürüyor. Sosyal ve gönüllü çalışmalar konusunda öğrencisi olma şansına erişen herkesi, bizleri yüreklendiren ve motivasyonunu artırma yollarını açan

Prof. Dr. Ergun Önen Hocamızı da böyle bir çalışmada saygıyla anmak isterim. Toplumsal şiddet ve huzursuzluğun “*canlıya saygı*” duygusunun azalmasıyla yakından ilgili olduğunu ve şiddetin büyümesi kolay bir sarmal şeklinde beslendiğini gözlemledik ve şiddet sarmalının en zayıf halkası olan hayvanların kurtarılması, önemsenmesi ve “*canlı*” oldukları için sahip oldukları haklara saygı duyulmasının önemini fark ederek, hukuki çalışmalarımızı bu yönde artırdık. TBMM’ye Mayıs 2010 tarihinde gönderdiğimiz yasa teklifiyle de “*bir canlıya karşı işlenen hunharca hisle öldürme, işkence, tecavüz*” gibi suçların toplumsal huzur ve adalet anlayışı için de mutlaka TCK kapsamında cezalandırılması gerektiğini bir kez daha vurguladık. Bu konunun eninde sonunda mutlaka hakettiği yerde değerlendirileceğini düşünüyoruz. Çünkü başka yolu yok.

Komisyonumuz 2006 yılının Ekim ayında yaptığımız başvuru ve toplanan imzaları takiben kurularak hemen çalışmalarına başlamış, mail grubu ve internet üzerindeki sayfalarıyla da hukukçulara ve ilgili kişi ve kurumlara konunun önemini, yapılacak çalışmaları ve bunun toplumsal önemini anlatabilme, resmi kurumların ve yasaların işletilmesinin örneklenerek bütüne yayılması konularına eğilimin artmasını sağlamıştır. 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’nun yeterince korumayan ve tamamen insan odaklı yapısı nedeniyle tıkanan koruma yollarının hukuki bütün boşluk ve yolların denenerek aşılması için çok sayıda başvuru ve çalışmalar yapılmış ve yapılmaktadır. Sorumlu kurumlara davalar açılmakta, suç duyurularında bulunulmakta, idari başvurular gerek elektronik gerekse ıslak imza ile yapılmakta, yardım isteyen çok sayıda hayvansevere olabildiğince vakit ayırarak bilinçlendirme ve hukuki bilgilendirme konusunda yardımcı olunmaktadır. Bu çalışmalar süresinde ne yazık ki çoğu hakim ve savcımızın ve hatta avukat arkadaşlarımızın 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu’ndan ve Yönetmelikten haberleri olmadığını görerek, bu konudaki eksikliği kısmen de olsa kapatılabilmek için bu yayını hazırlamaya karar verdik. Tamamen gönüllülük esasınca vakit ve emeğini

Hayvan Hakları Komisyonu'na vakfeden aktif çalışma grubumuz; desteğini soluksuz çalışmalarımızda daima yanında hissettiğimiz İstanbul Barosu ve şu anda bu yayını okuyarak konuya ilgisini, bilgisini artırma niyetini göstermiş olan sizlere “*çaresiz ve kurtarılmayı bekleyen bütün hayvanlar adına*” teşekkür ediyoruz.

Komisyon İletişim: *İstanbul Barosu İnternet sayfasından e-posta ile veya hukuk5199@gmail.com*

İstanbul Barosu
Hayvan Hakları Komisyonu Başkanı
Av. Hülya Yalçın

Mevzuat metinleri www.mevzuat.gov.tr sitesinden güncellenmiştir.